ASTUDIAETH ACHOS

CYNLLUN RHEOLI CARBON

CRYNODEB CYNLLUN RHEOLI CARBON

Categori	Goleuadau Stryd	Fflyd	Teithio Busnes	Gwastraff	Ynni Adnewyddol	Cyfanswm Allyriadau	Ynni adeiladau
Allyriadau CO2 (t) 2005/06	3,899	5,324	2,095	930		30,748	18,906
Allyriadau CO2 (t) 2014/15	2,802	4,927	1,720	405	-76	23,031	13,175
% newid ers 13/14	-4.5%	-0.70%	-11.1%	-9.84%	N/A	-1.64%	0.33%
% newid ers y waelodlin	**-28.13%**	**-7.45%**	**-17.9%**	**-56.39%**	**N/A**	**-26.07%**	**-30.1%**

Enghreifftiau o brosiectau gydag arbedion ariannol dros fywyd y prosiect:

- Uwchraddio goleuadau (£1,781,000 dros 20 mlynedd);
- Ynysu pibellau gwres (£877,460 dros 20 mlynedd);
- Uwchraddio Boileri (£721,460 dros 20 mlynedd);
- Uwchraddio Rheolyddion Gwres (£1,004,160 dros 10 mlynedd);
- Ynysu Waliau (£522,216 dros 30 mlynedd);
- Gosod Unedau Rheoli Foltedd (£3,185,760 dros 30 mlynedd);
- Codi Ymwybyddiaeth er mwyn hybu defnydd effeithiol o adeiladau ac offer (£160,248 dros 3 mlynedd);
- Unedau gwresogi ac ynni gyfun (CHP) mewn pyllau nofio (£952,680 dros 20 mlynedd);
- IWEMS (‘*Integrated Water and Energy Management System*’) mewn pyllau nofio (£348,620 dros 20 mlynedd);
- Paneli Solar (£1,907,780 dros 20 mlynedd)

Goblygiadau ariannol i *beidio* a lleihau defnydd ynni adeiladau’r Cyngor:

- Llynedd, fe wnaeth Cyngor Gwynedd wario £3,104,971 ar ynni (adeiladau) – mae 1% o hyn yn £31,050
- Pe byddai costau trydan yn **codi 1c y kWh fe fyddai’n ychwanegu £134,093** at filiau ynni’r cyngor dros flwyddyn pe byddwn yn defnyddio yr un faint o drydan a llynedd
- Pe byddai costau nwy, propan ac olew yn **codi 1c y kWh, fe fyddai’n ychwanegu £380,008** at filiau ynni’r Cyngor dros flwyddyn pe byddwn yn defnyddio yr un faint o danwydd a llynedd

COSTAU CYFALAF

£3,749,213

ARBEDION ARIANNOL

£770,415 y flwyddyn

£2,212,025 cyfanswm cronnus ers 2010/11

ARBEDION CARBON

8,123 tunnell Co2 y flwyddyn

20,627 tunnell Co2, cronnus ers 2010/11

CYFNOD AD-DALU

4.8 mlynedd

OSGOI ‘CRC’

Arbed £1,744,576

Paneli Solar PV: Cyfanswm o 500kW o baneli ffotofoltaidd wedi eu gosod ar 54 o adeiladau yn cynnwys 30 Ysgol Gynradd; 12 Ysgol Uwchradd; 4 Canolfan Hamdden; 2 Swyddfa a 6 Cartref Preswyl.

Llwyddiant cynllun ysgolion:

- Ar frig y gynghrair arbed ynni llynedd oedd Ysgol Morfa Nefyn (-36.5%), Ysgol Penybryn (-34.4%) ac Ysgol Llanrug (-24%).
- Gwres ymlaen 7 diwrnod yr wythnos yw’r enghraifft o wastraff ynni i’w weld amlaf yn yr ysgolion
- Ysgolion yn llwyddo i arbed ynni mewn cyfnod ble maent yn dibynnu ar fwy o offer technoleg gwybodaeth, a hefyd ble mae nifer o geginau yn cael eu uwchraddio sydd yn cynyddu defnydd trydan ysgolion o ganlyniad.
- Adborth gan ysgolion yn nodi eu bod yn credu fod disgyblion a staff yn fwy gofalus o wastraffu ynni, a rhai yn nodi fod hyn yn wir am gyfnod ond fod pethau’n llithro yn ôl ar ôl sbel ac felly angen adnewyddu’r neges.
- Mae’r cynllun hefyd yn gymorth i ledaenu’r neges i leihau ôl troed carbon yn y gymuned ymhellach gan fod y disgyblion yn mynd a’r neges gartref gyda nhw.

Osgoi costau Ymrwymiad Lleihau Carbon (*‘Carbon Reduction Commitment’*):

- Wedi lleihau defnydd trydan ein adeiladau mwyaf fel ein bod yn is na trothwy’r ‘CRC’, ac felly wedi **osgoi** y dreth yma rhwng 2010 a 2018.
- Treth o £12 y tunnell o Co2 (defnydd ynni adeiladau yn unig) rhwng 2010/11 a 2013/14, a £16 y tunnell o Co2 (defnydd ynni adeiladau a goleuadau stryd) rhwng 2014/15 a 2017/18.
- Mae hyn wedi **arbed £1,744,576** i Gyngor Gwynedd dros gyfnod o 8 mlynedd, sydd yn gyfartaledd o £218,072 y flwyddyn.

CYNGOR GWYNEDD COUNCIL

Cyngor Carbon Isel → Gwynedd Carbon Isel